

Секція: Педагогические науки

Маркова Євгенія Юхимівна

доктор економічних наук, викладач-методист

Херсонський морський коледж рибної промисловості

м. Херсон, Україна

Фальченко Олексій Павлович

завідувач судномеханічним відділенням

Херсонський морський коледж рибної промисловості

м. Херсон, Україна

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ДО КРОСКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Інтеграція України в європейські процеси зумовила проблему освоєння культурних особливостей інших країн, оскільки входження у загальний простір неможливе без освоєння його культурного контексту. Потреба в дослідженні проблем кроскультурної комунікації особливо зростає в прагненні створити, зокрема в освітньому просторі, ефективну систему організації процесу пошуку соціокультурної ідентичності етносів в умовах трансформації українського суспільства. Тому сучасна методика викладання у закладах морської галузі повинна розглядатися з позицій міжкультурної комунікації.

Освіта повинна сприяти створенню педагогічних умов, які б сприяли формуванню у морських офіцерів переконань, поглядів, навичок міжкультурного спілкування, ефективного керування багатонаціональним екіпажем.

Перехід до кроскультурної (міжкультурній) освіти потребує певної зміни системи навчання, її змісту, методів, засобів і форм так, щоб це допомагало тому, хто навчається, виробити новий погляд на своє власне

існування та на власну особистість, сприяло вмінню відчувати різницю між рідною й іноземною культурою [1; 2; 3].

Проблема підготовки моряків до сприйняття ними іншого соціокультурного середовища за час перебування а рейсі, а також проблема навчання міжкультурному спілкуванню охоплює ряд аспектів: формування культури спілкування з урахуванням іншого соціокультурного та мовного середовища; урахування психологічних особливостей пізнавального комунікативного спілкування у багатонаціональному середовищі; формування умінь і навичок ведення «діалогу культур»; формування та розвиток теоретичної і практичної готовності до кроскультурної комунікації як засобу виховання толерантної особистості.

Для успішного кар'єрного росту необхідно оволодіння не тільки мовною, а й концептуальною системою знань, що включає уявлення, навички, цінності та норми як спеціальної, так і побутової соціокультурної сфер, в тому числі знання норм і правил спілкування з іншими соціокультурними спільнотами [4].

Фахівці з вищою морською освітою потребують підвищення рівня своєї соціокультурної підготовки, що виявляється в бажанні розвинути здібності та набуті необхідних якостей, які б забезпечили ефективне керування екіпажем судна. Таким чином, необхідність формування соціокультурної компетентності суднових фахівців як однієї з основних цілей навчання у всіх морських закладах освіти України зумовлюється соціальним запитом, який відображує і зовнішньо-нормативні, і внутрішньо-рефлексійні фактори розвитку сучасної освіти [5]. Кроскультурна комунікація є елементом процесу формування толерантної особистості морського офіцера. Більш того, її можна визначити як взаємозв'язок і взаємовідношення, в процесі яких члени екіпажа, що належать до різних національних спільнот, обмінюються досвідом, духовними цінностями й думками, працюють разом. Культура такого

спілкування, керівництво людьми різних націй вимагає дотримуватися загальнолюдських моральних норм, морських міжнародних Конвенцій [6].

Процес формування кроскультурної комунікації морських офіцерів повинен складатися з : ознайомлення здобувачів вищої освіти у процесі навчання з системою наукових знань про права і свободи людини, про нації та їхні стосунки, про раси та інші культури; спиратися на позитивний досвід культури спілкування в багатонаціональних екіпажах та ін. Кроскультурна комунікація виступає як форма реалізації міжнаціональних відносин на особистісному рівні, їх індивідуально-психологічної конкретизації, що робить процес формування толерантної особистості керівника досить складним.

Кроскультурну комунікацію слід розглядати як явище, що охоплює, по-перше, знання норм, принципів комунікативної поведінки в іншому соціокультурному середовищі, вміння переведення їх у площину міжкультурних відносин, по-друге, виховання специфічних якостей: здатності до емпатії, співпереживання, самооцінці. Відносини з підлеглими в процесі кроскультурної комунікації припускають високий розвиток етнополітичного усвідомлення та мислення, почуттів, потреб, толерантне ставлення до підлеглих, до національних звичаїв, традицій. Показниками кроскультурної компетенції є також вміння вести діалог культур, толерантність по відношенню до представників інших націй, уміння організувати комфортний психологічний клімат на робочому місці.

Отже, особистість керівника є суб'єктом і об'єктом кроскультурних відносин і вносить свій вклад у скарбницю світового досвіду, кожен моряк у тій чи іншій мірі є учасником вільного політичного, культурного діалогу, оволодіння яким сприяє ментальній сумісності суднового екіпажу, повазі, розумінню різних культур, що є умовами руху людства до духовної інтеграції, формування культури миру. Кроскультурна комунікація повинна

полегшувати міжкультурне порозуміння в багатонаціональних екіпажах, знизити ризик аварій та нещасних випадків.

Подальшого дослідження потребує аналіз взаємозв'язків між мовними, психологічними та суспільно-культурними науковими знаннями, які б сприяли підвищенню якості керування багатонаціональним судновим екіпажем.

Література

1. Рот Ю., Коптельцева Г. Межкультурная коммуникация. Теория и тренинг: учебно-методическое пособие. / Ю. Рот, Г. Коптельцева. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. 223 с.
2. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. / С.Г. Тер-Минасова. М.: Слово/SLOVO, 2000. 624 с.
3. Хауген Э. Языковой контакт. / Э. Хауген. // Новое в лингвистике. М., 2002. Выпуск VI. С. 61–80.
4. The Role of Andragogics in the System of Uninterrupted Professional Education. Markova Ie. V Міжнародна науково-практична конференція «Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця», 6.06.2019 , м. Рига, Латвія.
5. Торский В. Г., Топалов В. П. Управление судовыми экипажами. Одесса : Астропринт, 2000. 212 с.
6. Maritime Resource Management Course – 1993 - 2007. The Club Swedish.